

## ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	<b>Бердянський державний педагогічний університет</b>
Освітня програма	<b>32759 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність</b>
Рівень вищої освіти	<b>Бакалавр</b>
Спеціальність	<b>076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність</b>

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

*Використані скорочення:*

**ID** - ідентифікатор

**ВСП** - відокремлений структурний підрозділ

**ЄДЕБО** - Єдина державна електронна база з питань освіти

**ЄКТС** - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

**ЗВО** - заклад вищої освіти

**ОП** - освітня програма

## Загальні відомості

### 1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Бердянський державний педагогічний університет
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	32759
Назва ОП	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

### 2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Кузьменко Оксана Василівна, Троян Владислава Ігорівна, Сагайдак Михайло Петрович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	20.05.2020 р. – 22.05.2020 р.

### 3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <http://bdpu.org/wp-content/uploads/2020/03/OP-Pidprijemnytstvo-torhivlia-ta-birzhova.-076-Pidprijemnytstvo-torhivlia-ta-birzhova.pdf>

Програма візиту експертної групи <http://bdpu.org/>

### 4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

#### I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

**відсутні**

#### II. Резюме

## **Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям**

Під час акредитаційної експертизи із використанням технічних засобів відеозв'язку в Бердянському державному педагогічному університеті (далі по тексту звіту БДПУ) було встановлено, що на ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» навчається 16 здобувачів (13 - на денній формі навчання, 3 – на заочній), із них за скороченим терміном навчання навчається 10 осіб; матеріально-технічні, інформаційні, науково-методичні та інфраструктурні ресурси для реалізації ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» наявні в достатньому обсязі; ректор та керівний менеджмент ЗВО, гарант ОП, НПП та допоміжний персонал служб, здобувачі вищої освіти, а також представники роботодавців відкриті до спілкування на фокус-групах, які відбувались згідно узгодженої і затвердженої програми роботи експертної групи, з дотриманням таймінгу та відеозаписом зустрічей в Zoom; проведені фокус-групи були здійснені на основі ненасильницьких комунікацій, у режимі відкритої, доброзичливої дискусії; наявну в БДПУ інфраструктуру, інформаційні ресурси, фонди бібліотеки та навчально-методичні матеріали, комп'ютерні та лінгафонні класи, окрім ідальні, були продемонстровані гарантом ОП, як відеозапис, що був знятий на момент проведення акредитації; доброзичливість у комунікаційній взаємодії усіх учасників освітнього процесу і сформоване освітнє середовище в цілому сприяє реалізації ОП. На сайті університету (<http://bdpu.org/>) в цілому розміщена необхідна для реалізації ОП інформація; опитування здобувачів вищої освіти, з метою удосконалення ОП, проводиться періодично, методом анонімного анкетування. Задекларована Програма роботи експертної групи виконана у повному обсязі.

## **Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик**

Правила прийому на ОП відповідають чинному законодавству, не містять дискримінаційних положень, є чіткими та зрозумілими, враховують особливості ОП (<http://bdpu.org/entry-rules/>). Визначені правила визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, а також у неформальній освіті є доступними для всіх учасників освітнього процесу (<http://bdpu.org/public-information/organization-education/>). Рівень задоволеності студентів вивчається через анонімне опитування шляхом анкетування, щорічно. Результати анкетування висвітлюються на сайті ЗВО (<http://bdpu.org/questionnaire-gef/>). Контрольні заходи, визначені для здобувачів ОП за ОК, є зрозумілими, оприлюднюються заздалегідь. Наявна відповідна матеріально-технічна база для реалізації ОП. В процесах внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості освіти беруть участь усі учасники освітнього процесу, зокрема студенти, представники роботодавців та академічна спільнота. Здобувачі вищої освіти є рівноправними партнерами у всіх процесах забезпечення якості ОП. На високому рівні функціонує студентська рада БДПУ, представники якої є членами Вченої ради університету та залучаються до перегляду ОП, формування та реалізації моделі вибору дисциплін здобувачами для формування індивідуальної траєкторії та інших процедур забезпечення якості вищої освіти. Позитивною практикою є широке використання ресурсів платформи MOODLE в освітньому процесі. ЗВО забезпечує безплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та наукової діяльності в межах ОП. У ЗВО діє лабораторія психологічної підтримки. Проводяться лекції та тренінги на базі створеного в БДПУ бізнес-інкубаторі, а також створено можливості для участі у програмах академічної мобільності. ЗВО популяризує академічну доброчесність, насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості. Для координації діяльності з інтернаціоналізації та інноваційної діяльності введена посада фахівця з інноваційної діяльності.

## **Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення**

Контингент ОП в переважній більшості складається зі здобувачів, які зараховані до БДПУ на базі ОКР молодшого спеціаліста. Навчальний план розроблено один одночасно для денної та заочної форм навчання. Навчальні плани для різних термінів навчання містять розбіжності в переліку обов'язкових ОК і не розміщені на офіційному веб-сайті ЗВО. Неможливість досягнення у повній мірі зазначених в ОП ПРН в частині біржової діяльності. Soft skills формуються переважно за рахунок вибіркових дисциплін навчального плану. Робочі програми навчальних дисциплін розташовані на сторінках різних кафедр, що ускладнює процедури оперативного пошуку необхідної інформації здобувачами вищої освіти. Форми та методи викладання за різними освітніми компонентами переважно одноманітні. Наявні невідповідності в академічній та професійній кваліфікації викладачів, задіяних у реалізації ОП в розрізі «викладач-дисципліна» (<https://cutt.ly/ayVreuv>). Відсутність моніторингу якості освіти в розрізі ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Недостатній рівень науково-дослідної роботи студентів, а також залучення здобувачів ОП до академічної мобільності на національному та міжнародному рівнях. Залучення роботодавців та практиків до організації освітнього процесу та перегляду і оновлення ОП носить епізодичний характер. Не зважаючи на існування у ЗВО нормативних актів, які визначають процедури розроблення, затвердження, моніторингу і періодичного перегляду ОП, не визначено періодичність перегляду ОП, відповідно ОП може переглядатись за ініціативою гаранта та викладачів у робочому порядку. Опитування студентів для виявлення недоліків в організації освітнього процесу проводиться в цілому по ЗВО, а не у розрізі ОП. У 2019-2020 н.р. усіма кваліфікаційними роботами здобувачів першого рівня вищої освіти денної форми навчання (5 здобувачів академічної групи с2ПТ) здійснює наукове керівництво один викладач - ст. викл. Задворна О.В. (витяг з протоколу від 16.09.2019 р. засідання кафедри економіки, підприємництва та фінансів №3), що на думку експертів є неприпустимим і може спричинити конфлікт інтересів.

### III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

#### **Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:**

##### **1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.**

Місія БДПУ – сприяти модернізації українського суспільства шляхом підготовки конкурентоздатних фахівців з високим рівнем професійної компетентності, інтелектуальної активності, соціальної відповідальності, що ґрунтуються на кращих вітчизняних традиціях та інтегровані у світову освіту й науку (<http://bdpu.org/public-information/mission-university/>). В Стратегії розвитку БДПУ на період 2018-2021 рр. (затверджено рішенням вченої ради університету від 21.12.2017р., протокол №5), відображено і обґрунтовано місію, 11 стратегічних напрямів та зміст розвитку університету ([http://bdpu.org/wp-content/uploads/2017/05/БДПУ\\_Стратегія-розвитку\\_сайт.pdf](http://bdpu.org/wp-content/uploads/2017/05/БДПУ_Стратегія-розвитку_сайт.pdf)). Єдність мети ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», місії БДПУ та завдань гуманітарно-економічного факультету, на якому реалізується ОП, полягає у підготовці висококваліфікованих фахівців, здатних вирішувати практичні проблеми та складні спеціалізовані задачі з підприємницької, торговельної та біржової діяльності в умовах розвитку економіки Північного Приазов'я та координації з європейським та світовим економічним простором (<http://bdpu.org/wp-content/uploads/2020/03/OPP-2019-Bakalavr-076-Pidpryyemnytstvo-torhivlia-ta-birzhova-diialnist-.pdf>). Зазначене дозволяє стверджувати, що ОП має сформульовані цілі, які корелюють з місією та стратегією БДПУ.

##### **2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.**

Під час акредитаційної експертизи експертна група пересвідчилася, зокрема на фокус-групі з роботодавцями та здобувачами, залучення стейкхолдерів до навчального процесу і перегляду ОП відбувається, що підтверджено наданими витягами з протоколів розширеного засідання кафедри економіки, підприємництва та фінансів про створення робочих груп щодо моніторингу та оновлення ОП (від 22.08.2019 р. протокол №1), про необхідність оновлення ОП (від 22.11.2019 р. протокол №7). Проте взаємодія зі стейкхолдерами здебільшого має епізодичний характер і не формалізована, окрім к.е.н., доцента, заступника директора з організаційно-правових та майнових питань ДП «Бердянський морський торговельний порт» Марченко К.В., яка працювала на кафедрі економіки, підприємництва та фінансів за сумісництвом з 2018р. В цілому взаємодія зі стейкхолдерами відбувається на рівні зустрічей та семінарів (<http://bdpu.org/faculties/gef/structure-gef/kaf-fin/steykholder/>). Також у Положенні про організацію освітнього процесу в БДПУ (додаток 2 до наказу №3 від 06.01.2020р. затверджене рішенням вченої ради університету від 26.12.2019 р. протокол № 6), у п.п. 1.6. Організація освітньої діяльності Університету передбачено залучення здобувачів освіти, випускників і роботодавців до заходів із забезпечення якості освітніх програм, а також те, що структурні підрозділи для забезпечення якості викладання та навчання на ОП можуть створювати робочу групу, до складу якої входять науково-педагогічні працівники, представники здобувачів вищої освіти та роботодавців (за згодою) ([http://bdpu.org/wp-content/uploads/2020/02/OOP\\_BSPU\\_2020.pdf](http://bdpu.org/wp-content/uploads/2020/02/OOP_BSPU_2020.pdf)). На фокус-групах здобувачі і представники роботодавців зазначили, що з урахуванням їх пропозицій до вибіркового компоненту ОП включено дисципліну Риторика.

##### **3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.**

При формуванні цілей та ПРН ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», зі слів гаранта та проєктної групи, було враховано досвід іноземних ЗВО, а саме Вроцлавського економічного університету ОП «Міжнародний бізнес» (<http://www.ue.wroc.pl/>), Економічного університету в Братиславі ОП «Підприємництво в торгівлі» та «Підприємництво в сфері туризму і послуг» (<https://of.euba.sk/en/study/bachelor-studies/study-programs>), Університету економіки в Катовіце ОП «Підприємництво та фінанси» (<https://www.ue.katowice.pl/kierunki-i-specjalnosci/przedsiebiorczosc-i-finanse.html>) та ін., а також державних ЗВО – Запорізького національного університету ОП «Підприємництво та комерційна логістика» (<https://www.znu.edu.ua/ukr/pk/4362/bakalavr/12385>), Національного університету «Запорізька політехніка» ОП «Підприємницька діяльність» ([https://zp.edu.ua/uploads/dept\\_nm/op/b/Fakultet\\_BAD\\_076\\_Pidpryyemnytstvo\\_torhivlia\\_ta\\_birzhova\\_diyalnist\\_Pidpryyemnytska\\_diyalnist.pdf](https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/op/b/Fakultet_BAD_076_Pidpryyemnytstvo_torhivlia_ta_birzhova_diyalnist_Pidpryyemnytska_diyalnist.pdf)) тощо. Всього проаналізовано ОП у 58 ЗВО Дніпропетровської, Донецької, Запорізької, Київської, Ліганської та Херсонської областей України (додаток 1 до протоколу засідання кафедри від 14.02.2019 р. №9). Результати моніторингу ОП за спеціальністю 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

розглядалися на розширених засіданнях кафедри економіки, підприємництва та фінансів (протоколи від 13.02.2017р. №6; від 02.10.2017р. №3; від 14.02.2018р. №8; від 03.10.2018р. №3; від 05.03.2019 р. №10; від 14.02.2019р. №9 та додатки до них).

**4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.**

На момент розробки ОП Стандарт вищої освіти за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти не був затверджений і уведений в дію. ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» зі спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність була розроблена з врахуванням вимог Національної рамки кваліфікації, затверджена рішенням Вченої ради БДПУ від 26.05.2016 р. протокол № 14 і введена в дію з 01.09.2016р. наказом №88 від 06.06.2016р. (<http://bdpu.org/wp-content/uploads/2020/03/OPP-Bakalavr-076-2016.pdf>). Програмні результати ОП, зі слів гаранта Токаренко О.І., відповідають Тимчасовому стандарту вищої освіти БДПУ з підготовки фахівців за спеціальністю 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність першого (бакалаврського) рівня освіти. Також, зі слів гаранта, Тимчасовий стандарт вищої освіти та проект ОП були розміщені на старому сайті БДПУ протягом місяця для обговорення. У 2018 р., у зв'язку з затвердженням та введенням в дію Стандарту вищої освіти за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (наказ МОН від 13.11.2018р. №1243) ПРН в ОП були переглянуті і приведені у відповідність Стандарту.

**Загальний аналіз щодо Критерію 1:**

**Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.**

Цілі ОП відповідають місії та стратегії розвитку БДПУ на 2018-2021 рр. Налагоджена співпраця з роботодавцями, які періодично залучаються до обговорення з метою покращення ОП, а також до навчального процесу, дозволяє забезпечити формування ПРН, набуті відповідних компетентностей під час проходження практик здобувачами з можливістю подальшого їх працевлаштування. За результатами моніторингу особливостей галузевої структури Північного Приазов'я, ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» є затребуваною на ринку освітніх послуг і на ринку праці. При розробці ОП було враховано досвід розробки аналогічних програм, відповідно провідними ЗВО Запорізької області та досвід іноземних ЗВО.

**Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.**

До слабких сторін можна віднести: відсутність в проектній групі представників роботодавців, недостатню регулярність та змістовність зустрічей з ними при внесенні змін як в ОП, так і в конкретні освітні компоненти; проведення опитувань здобувачів щодо удосконалення конкретно цієї ОП за набором освітніх компонент, їх тематичного наповнення, а також отриманих ПРН; не доведення та не обговорення результатів опитування до здобувачів. Рекомендовано: формалізувати відносини з роботодавцями і зробити їх регулярними; переглянути та уточнити сфери, в яких зможуть реалізувати набуті компетентності і ПРН випускники ОП (підприємництво у сфері машинобудування, гуртової та роздрібною торгівлі, хімічної промисловості, сільськогосподарського виробництва, у сфері послуг та курортно-рекреаційної сфери); уточнити які саме проблеми та складні спеціалізовані задачі з підприємницької, торговельної та біржової діяльності в умовах розвитку економіки Північного Приазов'я та координації з європейським та світовим економічним простором зможуть вирішувати випускники ОП; розглянути можливість передбачити у ОП спеціалізацію «Підприємництво в сфері торгівлі та послуг» з метою досягнення ПРН; посилити профорієнтаційно-комунікаційну складу задля збільшення контингенту здобувачів вищої освіти.

**Рівень відповідності Критерію 1.**

Рівень В

**Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.**

Цілі ОП сформульовані з урахуванням досвіду закордонних та вітчизняних ЗВО, а також частково позицій стейкхолдерів та у відповідності з місією та стратегією ЗВО. У цілому ОП відповідає вимогам Критерію 1, виявлені недоліки є не суттєвими та не позначаються на її якості.

## **Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:**

**1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).**

Обсяг ОП, що розроблена у 2016 р. (<http://bdpu.org/wp-content/uploads/2020/03/OPP-Bakalavr-076-2016.pdf>) та у 2019 р. ([http://bdpu.org/wp-content/uploads/2020/03/OPP-2019-Bakalavr-076-Pidpriemnytstvo-torhivlia-ta-birzhova-diialnist.pdf](http://bdpu.org/wp-content/uploads/2020/03/OPP-2019-Bakalavr-076-Pidpriemnytstvo-torhivlia-ta-birzhova-diialnist-ta-birzhova-diialnist.pdf)) становить 240 кредитів ЄКТС, що відповідає ст. 5 Закону «Про вищу освіту» та Стандарту вищої освіти за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (наказ МОН від 13.11.2018р. №1243). Загальний обсяг освітніх компонент, спрямованих на формування компетентностей, визначених Стандартом вищої освіти, складає 180 кредитів ЄКТС, 60 кредитів ЄКТС відводиться на дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти. ОП затверджена рішенням вченої ради БДПУ від 26.05.2016р. протокол №14, та введена в дію з 01.09.2016р. наказом від 06.06.2016р. №88; затверджена рішенням вченої ради БДПУ від 24.04.2019р. протокол №9 та введена в дію з 01.09.2019 р. наказом від 27.08.2019р. №68.

**2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.**

ОП сформована за чіткою структурою, містить всі необхідні компоненти, згідно затвердженого Положення про освітні програми БДПУ (затвердженого рішенням вченої ради від 23.08.2019р. протокол №1 ([http://bdpu.org/wp-content/uploads/2020/02/OPP\\_BSPU\\_2019.pdf](http://bdpu.org/wp-content/uploads/2020/02/OPP_BSPU_2019.pdf)), з урахуванням листа МОН України від 28.04.2017р. №1/9-239). Однак, навчальні плани не відповідають ОП за структурою, зокрема щодо вибіркової складової самостійного вибору закладу освіти, наявність такого формулювання ставить під сумнів можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів. В ОП відображена послідовність вивчення освітніх компонент за семестрами навчального року, але у визначеному взаємозв'язку між ОК в структурно-логічній схемі ОП не зрозуміло, як вбудовуються вибіркові ОК, зокрема ті, що відносяться до самостійного вибору закладу освіти (ВК1-ВК6). Структура вибіркової частини навчального плану не відповідає структурі вибіркової компоненти ОП. Аналізуючи послідовність вивчення ОК, на думку експертів, порушується логіка і гармонізація вивчення деяких дисциплін здобувачами на різних термінах навчання на даній ОП. Слід зазначити, що для здобувачів зі скороченим терміном навчання у 1-3 семестрах передбачено виконання курсових робіт (Проектний аналіз, Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків, Організація виробництва), також у 2 семестрі передбачена виробнича практика. Іноземна мова вивчається лише два семестри (3 р. 10 міс.) та 1 семестр (1 р. 10 міс.), що не дозволяє забезпечити ЗК4, СК9 та ПРН3. Такі підходи при формуванні структурно-логічних схем вивчення ОК на різних термінах навчання за даною ОП, на думку експертів, в сукупності дещо унеможливають досягнення в повному обсязі заявлених цілей та ПРН.

**3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).**

В цілому, аналіз змісту ОП і її освітніх компонент дозволяє стверджувати, що дана ОП відповідає предметній області спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», проте саме така складова у назві ОП, як «біржова діяльність», забезпечується викладанням єдиної ОК ПП26 «Основи біржової діяльності» у 8 семестрі. Отже, дана ОП не містить елементів міждисциплінарності та не забезпечує у достатній мірі досягнення ПРН в частині біржової діяльності. Також не зовсім зрозуміло із наведено в ОП переліку ОК які із них можуть сформувати компетентності і забезпечити ПРН2, ПРН8, ПРН11 в контексті розвитку економіки Північного Приазов'я (підприємництва у сфері машинобудування, гуртової та роздрібної торгівлі, хімічної промисловості, сільськогосподарського виробництва, у сфері послуг та курортно-рекреаційної сфери).

**4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.**

В ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» 2016 р. та 2019 р. вибіркові дисципліни складають 25% кредитів ЄКТС від загального обсягу ОП, що відповідає нормі Закону України «Про вищу освіту». Індивідуальна освітня траєкторія здобувачів за даною ОП забезпечується Положенням про організацію освітнього процесу в БДПУ ([http://bdpu.org/wp-content/uploads/2020/03/OOP\\_BSPU\\_2020-1.pdf](http://bdpu.org/wp-content/uploads/2020/03/OOP_BSPU_2020-1.pdf)); Процедурою забезпечення здобувачу вищої освіти вибору навчальних дисциплін (наведена у додатку до звіту). У ході проведення фокус-груп зі здобувачами та представниками студентського самоврядування було засвідчено право вільного обрання дисциплін за вибором. Даний процес координується виключно студентською радою БДПУ. Однак, в ОП передбачено вибіркові

компоненти, як самостійного вибору закладу освіти (ВК1-ВК6, 24 кредити ЄКТС), так самостійного вибору здобувачів вищої освіти (ВК 7-ВК18, 36 кредитів ЄКТС). При цьому, на ВК3 та ВК4 відводиться по 6 кредитів, на решту ВК по 3 кредити. При цьому, як було з'ясовано на фокус-групі резервної зустрічі, вибіркові компоненти самостійного вибору закладу освіти не відображають специфіку ОП і така система не є зрозумілою здобувачу та не дає йому можливості обрати одну із трьох запропонованих дисциплін в кожному блоці ВК, тому потребує удосконалення.

#### **5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.**

ОП передбачає проходження виробничої практики на кожному курсі (у 2, 4, 6, 8 семестрах – зр. 10 міс. та у 2, 4 семестрах – 1 р. 10 міс). У БДПУ укладено угоди на проведення практики студентів: з міським комунальним підприємством «Дитячий оздоровчий центр «Червона гвоздика» (від 27.09.2017р. №35); з державним підприємством «Бердянське лісове господарство» (від 27.09.2017р. №36); з ТОВ «Бердянський морський термінал «Агрія» (від 27.09.2017р. №37); з ТОВ «Торговий будинок «Сігма» (від 27.09.2018р. №33); з Центральним Бердянським відділенням Запорізької обласної дирекції Акціонерного Товариства «Райффайзен БАНК АВАЛЬ» (від 27.09.2018р. №34); з ТОВ «Азовська кабельна компанія» (від 02.10.2018р. №44); з ПрАТ «Український науково-дослідний інститут кабельної промисловості» (від 02.10.2018р. №45); з ТОВ «Бердянський завод залізобетонних виробів» (від 28.09.2018р. №42); з ТОВ «ПРОМТЕХСЕРВІС Ко» (від 28.09.2018р. №43); з ПрАТ «Азовкабель» (від 23.09.2019р. №7). Методичне та організаційне забезпечення процесу проходження практики відображено у наскрізній програмі практики, яка розробляється кафедрою економіки, підприємництва та фінансів з врахуванням побажань роботодавців, з якими укладені угоди і регламентується Положенням про проведення практики студентів БДПУ (<http://bdpu.org/position-of-educationa/organization-of-educational-activities/>). За результатами проходження практики студенти формують звіти. У зв'язку з забезпеченням виконання карантинних заходів, відповідно до наказу БДПУ від 12.03.2020 р. №20, рішенням кафедри економіки, підприємництва та фінансів від 29.04.2020 р. №16 було внесено зміни до проходження практики здобувачами денної форми навчання з використанням дистанційних технологій.

#### **6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.**

ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти дозволяє випускникам ЗВО набути таких соціальних навичок (soft skills), як уміння взаємодіяти в команді, комунікативність, самонавчання, самовдосконалення, етичність, уміння генерувати ідеї і їх озвучувати, критично мислити. Це досягається, як у процесі вивчення вибірових дисциплін навчального плану таких, як «Риторика», «Етика», «Адаптація вітчизняного підприємства до європейського економічного простору», так і через застосування сучасних форм і методів навчання (розв'язання ситуаційних завдань, дискусії, ділові ігри, робота в малих групах тощо), а також організацію самостійної роботи, проявлення себе у студентському житті БДПУ. Здобуті навички при вивченні дисципліни «Риторика», на думку представників роботодавців, дозволяють випускнику ОП бути конкурентоспроможним на ринку праці.

#### **7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).**

Професійний стандарт для спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» відсутній

#### **8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.**

Співвіднесення обсягу окремих компонент ОП із фактичним навантаженням здобувачів вищої освіти регламентується Положенням про організацію освітнього процесу в БДПУ ([http://bdpu.org/wp-content/uploads/2020/03/OOP\\_BSPU\\_2020-1.pdf](http://bdpu.org/wp-content/uploads/2020/03/OOP_BSPU_2020-1.pdf)). Обов'язковим елементом навчального плану є визначення трудомісткості засвоєння навчальних дисциплін, як у академічних годинах, так і у кредитах ЄКТС. Згідно з Положенням, загальна кількість навчальних дисциплін, що заплановані до вивчення, становить 60 кредитів на рік з розподілом за семестрами. Середньотижневе аудиторне навантаження здобувачів денної форми навчання на першому (бакалаврському) рівні становить 27,75 годин. Кількість ОК не перевищує 16 на рік. У залежності від специфіки та змісту конкретної дисципліни, час, відведений на самостійну роботу студента складає: за циклом загальної підготовки 60%, за циклом професійної підготовки 66% від загального обсягу годин на дисципліну, що свідчить про адекватне навантаження студентів. По кожній дисципліні розроблені завдання для самостійної роботи, що відображено у робочих навчальних програмах дисциплін. Аудиторні години у більшості дисциплін рівномірно розподілені між лекційними та практичними заняттями.

**9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.**

За ОП підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти не здійснюється, однак на фокус-групі з представниками роботодавців (ТОВ фірма «Дека», ТОВ «Діамант ГТ», ТОВ Запоріжжяенергопостачання, ДП «Бердянський морський торгівельний порт», ПП Венецька Д.І.) було зазначено про готовність співпраці на засадах дуальної форми освіти при реалізації даної ОП.

**Загальний аналіз щодо Критерію 2:**

**Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.**

Безпосередня участь студентської ради БДПУ у формуванні та реалізації моделі вибіркості ОК. Готовність роботодавців до реалізації елементів дуального навчання, які базуватимуться на поєднанні викладання в БДПУ та на базі компаній-партнерів.

**Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.**

Відсутність навчальних планів денної та заочної форм навчання, у т.ч. їх розміщення на офіційному сайті БДПУ. Неузгодженість переліку обов'язкових компонент в ОП для здобувачів вищої освіти з різними термінами навчання (зр. 10м. та 1р. 10 міс.). Наявність в ОП та навчальному плані блоку ОК самостійного вибору закладом освіти (ВК1-ВК6). Неможливість досягнення у повній мірі ПРН в частині біржової діяльності. Soft skills формуються переважно за рахунок вибіркості дисциплін навчального плану. Рекомендовано переглянути або назву ОП, або перелік та зміст ОК, розробити і затвердити навчальні плани окремо для денної та заочної форм навчання, розмістити навчальні матеріали, у т.ч. робочі програми навчальних дисциплін або силабуси, у розділі «Навчання» з метою полегшення навігації і доступності для всіх учасників освітнього процесу.

**Рівень відповідності Критерію 2.**

Рівень Е

**Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.**

Обсяг, зміст і структура ОП та навчального плану загалом відповідають даному критерію, проте ОП потребує перегляду та удосконалення, зокрема в частині вибіркості освітніх компонент, а саме виключення такого підходу, як самостійний вибір дисциплін закладом освіти (ВК1-ВК6), корегування структурно-логічної схеми викладання ОК для різних термінів навчання (з р. 10 міс. та 1 р. 10 міс.), змісту ОК з метою забезпечення досягнення задекларованих ПРН з урахуванням контексту розвитку економіки Північного Приазов'я (ПРН2, ПРН8, ПРН11). Також доцільно розробляти окремо навчальні плани для здобувачів денної та заочної форм навчання з урахуванням графіку навчального процесу та обсягу аудиторних (контактних) годин і розміщувати їх на офіційному веб-сайті. Зміст ОК не дозволяє в повній мірі забезпечити досягнення ПРН в частині біржової діяльності, тому рекомендується переглянути або назву ОП, або перелік та зміст ОК.

**Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:**

**1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.**

Під час акредитаційної експертизи експертна група встановила, що правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу та доступні абітурієнтам за посиланням <http://bdpu.org/entry-rules/>. Правила прийому відображені із змінами та доповненнями відповідно до чинного законодавства.



## **2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.**

За результатами проведеної експертизи, прийом на навчання для здобуття ступеня бакалавра за ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» може здійснюватися на основі повної загальної середньої освіти або освітньо- кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста. Вступ на основі загальної середньої освіти на навчання здійснюється за сертифікатами із зовнішнього незалежного оцінювання за визначеними конкурсними предметами, встановленими Правилами прийому на навчання (<http://bdpu.org/entry-rules/>). Для вступу на навчання на основі освітньо- кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, відповідно до Правил прийому, конкурсний відбір здійснюється за результатами фахового випробування та за сертифікатами зовнішнього незалежного оцінювання. Вимоги до вступного випробування зазначаються в програмі вступного випробування, яка щорічно оновлюється та оприлюднюється на сайті університету у розділі «Вступнику».

## **3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.**

Експертна група підтверджує, що порядок перезарахування результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, регулюється Положенням про організацію освітнього процесу в БДПУ (<http://bdpu.org/public-information/organization-education/>), Положенням про академічну мобільність студентів БДПУ (<http://bdpu.org/position-of-educationa/academic-mobility/>), Положенням про порядок поновлення та переведення здобувачів вищої освіти у БДПУ ([http://bdpu.org/wpcontent/uploads/2020/03/pro-poriadok-povnovlenniaBDPU\\_2019\\_sayt.pdf](http://bdpu.org/wpcontent/uploads/2020/03/pro-poriadok-povnovlenniaBDPU_2019_sayt.pdf)). У Положеннях чітко та зрозуміло подано правила визнання результатів навчання, здобутих в інших закладах освіти. За час реалізації ОП, випадків визнання результатів навчання, здобутих в інших закладах освіти, не здійснювалось.

## **4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.**

Експертна група з'ясувала, що у БДПУ правила визнання результатів навчання отриманих у неформальній освіті регулюється Положенням про організацію освітнього процесу в Бердянському державному педагогічному університеті (<http://bdpu.org/public-information/organization-education/>). Але за час реалізації ОП, випадків визнання результатів навчання отриманих у неформальній освіті не здійснювалось.

### **Загальний аналіз щодо Критерію 3:**

#### **Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.**

На думку експертної групи, правила прийому відповідають діючому законодавству, не містять дискримінаційних положень, є чіткими та зрозумілими, враховують особливості ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Визначені правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти та правила визнання результатів навчання отриманих у неформальній освіті - є доступними для всіх учасників освітнього процесу. Під час вступу на основі освітньо- кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, вимоги до вступного фахового випробування доступні для всіх вступників та знаходяться у вільному доступі на сайті БДПУ.

#### **Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.**

На думку членів експертної групи варто: заохочувати залучення здобувачів до академічної мобільності, як на внутрішньому, так і на зовнішньому рівні і сприяти зарахуванню результатів навчання, здобутих у інших ЗВО. Дослідити можливі переваги та проблемні моменти впровадження в ОП процедури зарахування результатів неформальної освіти.

### **Рівень відповідності Критерію 3.**

Рівень В

### **Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.**

Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних ознак, враховують особливості самої ОП та оприлюднені на офіційному веб-сайті ЗВО. Загалом ОП відповідає вимогам Критерію 3, виявлені недоліки не є суттєвими.

### **Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:**

#### **1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.**

Форми та методи навчання визначаються Положенням про організацію освітнього процесу в БДПУ (<https://cutt.ly/UyST6nb>) та орієнтовані на досягнення визначених у ОП цілей і ПРН. Про це свідчать результати зустрічей із НПП, здобувачами, роботодавцями, а також аналіз звіту СО. В ЗВО передбачені такі форми організації освітнього процесу та види навчальних занять як: лекція, семінарське заняття, практичне заняття, лабораторне заняття, індивідуальне навчальне заняття, консультація, факультатив; самостійна робота (самостійне опанування ОК, індивідуальне завдання, у т. ч. курсові роботи); практична підготовка (виробничі практики у 2,4,6,8 семестрах) (<https://cutt.ly/AyCoq4u>); контрольні заходи (екзамен, залік, курсова робота), вхідні та підсумкові контрольні роботи, захист курсових і кваліфікаційних робіт). Проте, майже усіма викладачами (Таблиця 3 до відомостей СО) зазначено однакові методи навчання, такі як пояснення, лекція, бесіда, практичні роботи, демонстрування, самостійне спостереження, метод усного і письмового контролю, індивідуальне опитування. На офіційному сайті БДПУ розміщено посилання на навчальні матеріали через простір Google-disk (<https://cutt.ly/IyLpwYw>) та на сторінці факультету «Навчальні програми» (<https://cutt.ly/PyLsmUt>), робочі програми (<https://cutt.ly/UyLsRfj>) та критерії оцінювання ОК (<https://cutt.ly/byLsOhI>), що дозволяє ознайомитись з формами та методами навчання. Свідченням студентоцентрованого підходу та позитивною практикою є можливість отримання та перевірки завдань для здобувачів дистанційно в системі MOODLE (<https://edu.bdpu.org/>), електронна пошта, zoom, Skype, Google Classroom. У процесі спілкування з фокус-групою академічного персоналу підтверджено, що вони вільно обирають форми та методи навчання та викладання, розроблюють робочі програми навчальних дисциплін, komponують навчальний контент, враховуючи при цьому інтереси здобувачів за ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Запровадження такого документу як силабус, за словами гаранта ОП заплановано на вересень 2020р. Застосовується соціологічне опитування «Викладач очима студентів» в рамках факультету (<https://cutt.ly/XyLpxS1>), результати анкетування здобувачів щодо «Викладач очима студентів», «Дисципліна очима студентів», «Анкета з мотивації навчання» обговорюються на засіданнях вченої ради гуманітарно-економічного факультету (витяг з протоколу №8 від 30.01.2020 р.) та на засіданні кафедри економіки, підприємництва та фінансів (витяг з протоколу №11 від 31.01.2020р.), що надані гарантом для роботи експертної групи. Наявне дотримання принципів академічної свободи, що проявляється у вільному виборі форм і методів навчання та викладання, так і під час обрання здобувачами ОП тематики курсових та кваліфікаційних робіт. Їм надається право вільного вибору теми роботи з запропонованого переліку кафедри, або враховуються особисті наукові інтереси здобувача на базі яких він формує свою тему та обирає керівника кваліфікаційної роботи.

#### **2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).**

Усім учасникам освітнього процесу своєчасно, у доступній і зрозумілій формі за різними інформаційними каналами, на безоплатній основі надається інформація про цілі, зміст, освітні компоненти, програмні результати навчання, оприлюднено у відкритому доступі в мережі Інтернет: інформація про ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» (<https://cutt.ly/iySKsn9>), Положення про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у БДПУ, про проведення практики здобувачів БДПУ, положення про організацію самостійної роботи студентів БДПУ (<https://cutt.ly/VySL72j>), програмні матеріали з навчальних дисциплін (<https://cutt.ly/IyLpwYw>). Оперативність оновлення інформації для всіх учасників освітнього процесу щодо розкладу занять, графіку індивідуальних консультацій викладачів (<https://cutt.ly/qyLaZJ6>) відбувається щосеместрово на сайті. А також використовується різні месенджери та соціальні мережі для більшої інформованості здобувачів (Viber, Facebook, Telegram, Messenger). Спілкування із фокус групою здобувачів вищої освіти за ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», а також аналіз матеріалів, розміщених на сайті ЗВО та результатів опитування здобувачів, дозволяє стверджувати, що інформація стосовно освітнього процесу, яка надається здобувачам, є доступною, зрозумілою та надається у повному обсязі на сайті (<http://bdpu.org/>), в системі MOODLE (<https://edu.bdpu.org/>), в хмарному сховищі Google-disk (<https://cutt.ly/GySJ2AA>) та платформі ZOOM.

### **3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.**

У БДПУ та на кафедрі економіки, підприємництва та фінансів (ЕПФ), яка забезпечує викладання за ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» забезпечується поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми. Так здобувачі вищої освіти ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» беруть участь у науковій роботі кафедри, факультету та університету, яку регламентує Положення про підрозділ наукової роботи студентів (<https://cutt.ly/gySXqzB>). На кафедрі функціонує комплексна наукова тема кафедри «Розвиток підприємництва в умовах децентралізації економічних відносин в Україні» (номер держреєстрації №0113U000477) термін виконання 2017-2021 рр. керівник: к.е.н., доц. Сидорченко Т.Ф. У процесі спілкування з фокус групою здобувачі вищої освіти повідомили про участь у Дні науки 2020 та засіданні студентської секції «Розвиток підприємництва в умовах децентралізації економічних відносин в Україні» Звітної науково-практичної конференції БДПУ з використанням дистанційних технологій, за допомогою платформи zoom та про що свідчить запис на сайті (<https://cutt.ly/YyDULvi>) та електронний збірник тез (<https://cutt.ly/VyLnBr6>). Такі конференції відбуваються щороку (<https://cutt.ly/ayLmqnL>), де здобувачі освітньої програми приймали участь у 2019, 2018 рр. На базі навчального закладу створено академічний бізнес-інкубатор, діяльність якого спрямована на популяризацію підприємництва й запуск власного бізнесу серед здобувачів та викладачів університету та у сприянні розвитку молодіжного підприємництва в Бердянську та регіоні (<https://cutt.ly/ayLbVNx>), про що засвідчили як здобувачі вищої освіти так і роботодавці. Здобувачі прийняли участь у тренінгах з психології підприємницької діяльності, з бізнес-планування, з ефективних продажів та у розробці бізнес-планів. В подальшому з здобувачі прийняли участь в обласному конкурсі, з них здобувач 4 курсу ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» взяв участь в конкурсі бізнес-планів, який організований Запорізькою обласною державною адміністрацією для учасників університетських бізнес-інкубаторів Запорізької області.

### **4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.**

Оновлення ОП, навчальних програм дисциплін, робочих програм навчальних дисциплін проводиться щорічно з урахуванням результатів моніторингу та періодичного перегляду, побажань та зауважень, отриманих від здобувачів освіти та інших стейкхолдерів (<https://cutt.ly/IyLmivU>) відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в БДПУ (<https://cutt.ly/FyLmofj>) та Положення про освітні програми БДПУ (<https://cutt.ly/byLmpTn>). Науково-педагогічні працівники БДПУ постійно переглядають та оновлюють зміст лекцій, зокрема вводять нові статистичні дані, наводять сучасні методики і методи досліджень, застосовують перехресне рецензування текстів лекцій. Так результати наукових досліджень Нестренко Т.П. були використані для оновлення змісту та викладання навчальної дисципліни «Основи підприємництва» (<https://cutt.ly/IyLmdjp>), досвід К. Марченко, як члена української делегації в Конгресі Місцевих та Регіональних Влад Ради Європи (представник палати місцевих органів влади) було використано в оновленні змісту та викладання навчальної дисципліни «Світове господарство та міжнародні економічні відносини» (<https://cutt.ly/zyLsHNI>).

### **5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.**

Організація та реалізація інтернаціоналізації діяльності ЗВО регулюється Положення про академічну мобільність здобувачів БДПУ, про стажування студентів БДПУ на підприємствах, в установах та організаціях та про конкурсний відбір за проектами академічної мобільності в рамках програми ЕРАЗМУС+ (КА107) (<https://cutt.ly/1yLmzZU>). Здобувачі освіти та науково-педагогічні працівники, використовуючи веб-сайт університету за допомогою електронної бібліотеки, мають доступ до міжнародних баз даних Scopus та Web of Science (<https://library.bdpu.org/>). Також БДПУ підписано договори про співробітництво між університетами: Gori State Teaching University (Грузія) Договір від 13.03.2018; Caucasus International University (Грузія) Договір про співробітництво від 25.11.2017; Тракийски университет – Стара Загора, (Болгарія) Договір від 23.01.2017 (<https://cutt.ly/vyLmkmx>), що надасть можливість розвитку академічної мобільності щодо обміном досвідом в галузі організації навчального процесу і методики викладання; проведення науково-методичних конференцій і семінарів із проблем упровадження сучасних методів навчання; обміну навчальними планами, навчально-методичною літературою і програмними продуктами; обміном викладачами; обміном здобувачами та спільна підготовка і видання навчальних посібників і підручників. Окрім Нестренко Т.П., доцента кафедри економіки, підприємництва та фінансів, яка приймала участь у дослідженні «Українці в Польщі: соціально-економічні та правові аспекти» (<https://cutt.ly/JyLmAB7>); «Ставлення студентів до навчальної програми». (<https://cutt.ly/1yLmGky>); «Вплив університету на економіку міста» (<https://cutt.ly/ryLmGNM>) за даною ОП академічна мобільність не відбувається.

#### **Загальний аналіз щодо Критерію 4:**

#### **Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.**

Застосування студентоцентрованого підходу до процесу навчання з боку викладачів, задоволеність студентів рівнем викладання дисциплін, про що свідчать результати анонімного систематичного опитування. Позитивною практикою є широке застосування платформи MOODLE. У межах реалізації ОП наявні елементи співпраці НПП із стейкхолдерами, викладачами інших кафедр.

#### **Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.**

Виявлено одноманітність використання методів викладання за різними освітніми компонентами. Рекомендовано викладачам впроваджувати різні методи викладання залежно від специфіки дисципліни, наприклад, вирішення практично-орієнтованих проблемних ситуацій, кейсів та ін. Для представлення інформації про освітній процес та освітні компоненти рекомендується звернути увагу на таку форму, як силабус. Розширити анкети зворотнього зв'язку та виокремити за освітніми програмами. Більше уваги приділити участі студентів та викладачів за ОП у міжнародних проектах, програмах академічної мобільності та інших заходах ЗВО в напрямку інтернаціоналізації діяльності.

#### **Рівень відповідності Критерію 4.**

Рівень В

#### **Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.**

Опрацьовані дані та докази відповідають достатньому рівню виконання критерію, недоліки не є суттєвими. З урахуванням рекомендацій можуть застосовуватись в подальшому в освітній діяльності.

#### **Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:**

**1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.**

Під час проведення експертизи експертною групою підтверджено подану у відомостях про самооцінювання ОП інформацію щодо контрольних заходів оцінювання здобувачів вищої освіти. Оцінювання знань студентів у БДПУ регламентується Положенням про організацію освітнього процесу в БДПУ (<http://bdpu.org/public-information/organization-education/>), Положенням про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Бердянському державному педагогічному університеті ([http://bdpu.org/wpcontent/uploads/2020/02/KOND\\_BSPU\\_2019.pdf](http://bdpu.org/wpcontent/uploads/2020/02/KOND_BSPU_2019.pdf)), навчальною та робочою програмою кожної навчальної дисципліни, що передбачена навчальним планом за ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» (<http://bdpu.org/faculties/gef/structure-gef/kaf-fin/elearning-kaf-fin/>) та розміщені у вільному доступі сайту ЗВО. Також, на сайті університету по кожній дисципліні, яка вивчається в рамках ОП, оприлюднені критерії оцінювання освітніх компонент (<http://bdpu.org/faculties/gef/structure-gef/kaf-fin/elearning-kaf-fin/kryterii-otsiniuvannia-osvitnikh-komponent/>). Під час інтерв'ювання студенти підтвердили, що на початку викладання кожного освітнього компоненту викладач доводить до здобувачів інформацію про критерії оцінювання та відповідність контрольних заходів специфіці навчальних дисциплін, що дозволяють перевірити здобуття відповідних ПРН, передбачених ОП.

**2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).**

Стандарт вищої освіти спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за першим (бакалаврським) рівнем затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 13.11.2018 р. №1243. Відповідно до освітньо-професійної програми атестація здобувачів вищої освіти відбувається у формі захисту кваліфікаційної роботи, що в повному обсязі відповідає Стандарту вищої освіти за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

**3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.**

Правила проведення контрольних заходів є доступними та регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу в БДПУ (<http://bdpu.org/publicinformation/organization-education/>). Контрольні заходи включають поточний і підсумковий контроль. Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувачів освіти. Проведення підсумкового контролю знань регулюється Положенням «Про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у БДПУ» ([http://bdpu.org/wp-content/uploads/2020/03/KOND\\_BSPU\\_2019-1.pdf](http://bdpu.org/wp-content/uploads/2020/03/KOND_BSPU_2019-1.pdf)) та Положенням про внутрішню систему забезпечення якості освітньої діяльності БДПУ (<http://bdpu.org/position-of-educationa/terms/>). Форма проведення екзамену та критерії оцінювання екзаменаційних завдань зазначається у робочій програмі кожної освітньої компоненти (<http://bdpu.org/faculties/gef/structure-gef/kaf-fin/elearning-kaf-fin/robochi-prohramy/076-pidpriemnytstvo-torhivliata-birzhova-diial-nist/>). Спілкування зі студентами та представниками студентського самоврядування показало обізнаність здобувачів вищої освіти щодо правил проведення контрольних заходів та порядком оскарження контрольних заходів і врегулювання конфліктів Положенням про організацію освітнього процесу в БДПУ (<http://bdpu.org/publicinformation/organization-education/>) та Положення про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Бердянському державному педагогічному університеті ([http://bdpu.org/wp-content/uploads/2020/02/KOND\\_BSPU\\_2019.pdf](http://bdpu.org/wp-content/uploads/2020/02/KOND_BSPU_2019.pdf)), у Положенні про організацію освітнього процесу в БДПУ (<http://bdpu.org/public-information/organization-education/>). Студенти, представники студентського самоврядування та викладачі наголошують, що під час поточного та підсумкового контролю ніяких конфліктних ситуацій не виникало. Але було кілька випадків, коли здобувачі ОП за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» отримували незадовільну підсумкову оцінку з навчальної дисципліни за семестр та мали право на перескладання підсумкового контролю до початку наступного семестру.

**4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.**

Експертна група зазначає, що у ЗВО існує чітка політика щодо процедури дотримання академічної доброчесності, яку дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. ЗВО популяризує академічну доброчесність серед здобувачів вищої освіти ОП через оприлюднення Положення про академічну доброчесність у Бердянському державному педагогічному університеті (<http://bdpu.org/position-of-educationa/organization-of-educational-activities/>), а також через вивчення політики академічної доброчесності, поняття академічної культури, методики оцінки унікальності студентських робіт під час слухання курсу «Основи наукових досліджень». Також, бібліотекою БДПУ проводяться для здобувачів вищої освіти ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» заходи з інформування здобувачів вищої освіти з приводу недопустимості академічної недоброчесності (<http://us.bdpu.org/akademichna-dobrochesnist-v-osvitn-omu-prostori-bdpu.html>). БДПУ було підписано договір з компанією Plagiat.pl, що дало можливість використовувати сучасну систему StrikePlagiarism для виявлення плагіату, яка відповідає стандартам якості управління освітнім процесом. У результаті такої співпраці здобувачі вищої освіти мають можливість перевірити наукові роботи на антиплагіат у медіацентрі університету, який розташований у головному корпусі. Спілкування зі студентами та представниками студентського самоврядування показало обізнаність здобувачів вищої освіти щодо дотримання академічної доброчесності, але не всі здобувачі були обізнані в процедурі алгоритму дотримання академічної доброчесності. Перевірки робіт на плагіат університет застосовує інформаційну систему StrikePlagiarism. На кафедрі призначено відповідального за перевірку випускних кваліфікаційних робіт. За інформування здобувачів вищої освіти про неприпустимість порушення академічної доброчесності та заходи впливу за порушення вказаних правил, відповідальність несуть декани факультетів, їх заступники, куратори та наукові керівники.

## **Загальний аналіз щодо Критерію 5:**

### **Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.**

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми. У ЗВО визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. ЗВО популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у

внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

## **Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.**

Під час опитування деякі здобувачі були необізнані в процедурі алгоритму дотримання академічної доброчесності. Посилити інформаційну складову щодо культивування культури академічної доброчесності в БДПУ та рівень обізнаності здобувачів щодо етапів та процедур попередження недопущення проявів академічного плагіату тощо.

## **Рівень відповідності Критерію 5.**

Рівень В

## **Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.**

Зважаючи на наведені сильні сторони, а також з врахуванням наявних слабких сторін, експертна група дійшла висновку, що ОП має достатній рівень узгодженості із якісними характеристиками за всіма підкритеріями. Виходячи із аналізу документів, зустрічей із стейкхолдерами, можна зробити висновок, щодо достатньої відповідності ОП Критерію 5 з незначними недоліками.

## **Критерій 6. Людські ресурси:**

### **1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.**

Ст. викл. Задворна О.В., має освіту «Електропривід та автоматизація промислового устаткування», кваліфікація інженер-електрик та «Менеджмент у виробничій сфері», кваліфікація менеджер-економіст. Сфера наукових інтересів (<https://cutt.ly/6yCzK1B>) не відповідає ОК «Організація виробництва», «Світове господарство та МЕН», «Економіка праці та СТБ», «Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків». Також ЕГ було виявлено, що у 2019-2020 н.р. вона є керівником усіх кваліфікаційних робіт здобувачів ОП денної форми (витяг з протоколу засідання кафедри від 16.09.2019р. №3), що може спричинити конфлікт інтересів. Глазова Я.В. к.е.н., (08.00.11 - Математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці), доцент, викладає ОК «Фінанси» (має 3 вищі освіти: «Праця, інформатика та обчислювальна техніка», кваліфікація вчитель праці, інформатики та обчислювальної техніки; «Менеджмент», кваліфікація менеджер; «Економічна кібернетика», кваліфікація магістр з економічної кібернетики). Сфера наукових інтересів (<https://cutt.ly/zyCx3fL>) не відповідає змісту ОК «Фінанси». Кучер С.Ф. к.е.н. (08.00.05 – Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка), доцент, викладає ОК «Стандартизація та сертифікація продукції», має 2 вищі освіти: «Історія», кваліфікація історик, викладач історії і суспільствознавства; «Менеджмент організацій», кваліфікація менеджер. Сфера наукових інтересів (<https://cutt.ly/9yCcQWZ>) не відповідає змісту ОК «Стандартизація та сертифікація продукції». Несторенко Т.П. к.е.н. (08.03.02 - Економіко-математичні моделі і методи), доцент, викладає ОК «Підприємництво в сфері послуг» та «Основи підприємництва», має освіту за спеціальністю «Організація механізованої обробки економічної інформації, кваліфікація інженер-економіст. Сфера наукових інтересів (<https://cutt.ly/tyCc5oh>) не відповідає ОК «Підприємництво в сфері послуг» та «Основи підприємництва». Швачко В.А., ст. викл., викладає ОК «Економічна теорія», «Проектний аналіз», «Техніка виконання торговельних операцій підприємства», має освіту «Менеджмент організацій». Сфера наукових інтересів (<https://cutt.ly/fyCbdZm>) не відповідає змісту ОК; Сидорченко Т.Ф. к.е.н. (08.00.05 - Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка), доцент, викладає ОК «Система технологій промисловості», «Макроекономіка», «Основи біржової діяльності», «Управління витратами», освіта «Теплогазопостачання, вентиляція та охорона повітряного басейну», кваліфікація інженер – будівельник; «Менеджмент зовнішньо-економічної діяльності підприємства», кваліфікація менеджер. Сфера наукових інтересів (<https://cutt.ly/EyCb5Qz>) не відповідає ОК «Основи біржової діяльності». Результати опитування здобувачів «Викладач очима студентів» (<https://cutt.ly/UyLRbFy>), свідчать в цілому про задоволення рівнем викладання (<https://cutt.ly/IyLRnmE>). Результати опитування ЗВО обговорюються на засіданнях кафедри та робочої групи з моніторингу та оновлення ОП (протокол засідання робочої групи №4 від 27.02.2020р).

### **2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.**

Порядок конкурсного добору НПП визначається Порядком проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників (<https://cutt.ly/oyLRmVU>), Положенні про заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників БДПУ (<https://cutt.ly/JyLRQQ4>). Посади науково-педагогічних працівників можуть обіймати особи, які мають відповідність здобутої претендентом освіти; наявність наукового ступеня та вчених звань; стаж науково-педагогічної роботи; рівень науково-теоретичного рівня викладання дисциплін; авторство підручників, посібників, іншої методичної літератури, монографій, статей; участь претендента у різного роду конференціях. Під час інтерв'ювання науково-педагогічні працівники зазначили, що процедури конкурсного добору є прозорими і дають можливість забезпечити необхідний рівень професіоналізму для успішної реалізації ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

### **3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.**

У процесі спілкування у фокус-групах із роботодавцями доведено, що роботодавці залучаються до організації та реалізації освітнього процесу за ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», а саме беруть участь: у обговоренні цілей та програмних результатів ОП враховуючи інтереси роботодавців м. Бердянськ та регіону Північного Приазов'я (протоколи № 1 від 22.08.2019р. розширеного засідання кафедри економіки, підприємництва та фінансів, а також в протоколі № 1 від 22.08. 2019 р. засідання робочої групи з питань моніторингу та оновлення ОП); у бізнес-інкубаторі БДПУ. На зустрічі із експертною групою роботодавці повідомили про власне бачення проблем та шляхи удосконалення співпраці БДПУ за ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» із бізнес-спільнотою (<https://cutt.ly/YyLRRRk>).

### **4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.**

При вивченні звіту самоаналізу та спілкуванні у фокус-групах із академічним персоналом, що забезпечує освітній процес зазначено, що залучаються «внутрішні» професіоналі-практики, які мають досвід не лише викладацької, а й адміністративної діяльності, а значну частину аудиторних занять за ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» проводиться викладачами, які поєднують науково-педагогічну та практичну діяльність, а саме Марченко К. (<https://cutt.ly/oyLRTIN>), яка займає посаду заступника директора з організаційно-правових та майнових питань ДП «Бердянський морський торговельний порт» та викладала дисципліну «Світове господарство та міжнародні економічні відносини» (ОК 24) на момент роботи експертної групи та відповідно до звіту самоаналізу дану дисципліну викладає Задворна О.В.); Макарова І., директор Бердянського економіко-гуманітарного коледжу Бердянського державного педагогічного університету (<https://cutt.ly/syLRJyb>), яка залучена для викладання дисциплін товарознавство (ОК 25), товарно-інноваційна політика підприємства, управління товарними запасами. При спілкуванні з роботодавцями (Криворучко В. – начальник відділу по роботі з юридичними особами Запоріжжя енергопостачання, Бердянське відділення; Теліцин О. – директор ТОВ «Діамант ІТ», Венецька Д. – приватний підприємець) підтверджено, що вони не проводять аудиторні заняття, але працюють із здобувачами вищої освіти під час засідання бізнес-інкубатору БДПУ.

### **5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.**

У БДПУ створено та затверджено Положення про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників БДПУ (<https://cutt.ly/ХуLRPuL>), НПП проходять фахове стажування один раз на 5 років (Швачко В.А. Університет менеджменту освіти НАПН України, м. Київ, Інститут менеджменту і психології, кафедра економіки підприємства та менеджменту. Тема: «Вдосконалення професійних навичок і компетенцій з методики викладання дисциплін економічного спрямування у вищій школі», 01.11.2018р. -30.04.2019 р.; Задворна О.В. Національна академія педагогічних наук України ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» Центральний інститут післядипломної педагогічної освіти. Свідоцтво про підвищення кваліфікації: СП № 35830447/2551-16. Тема: «Методика викладання економічних дисциплін для студентів ВНЗ та можливості використання інноваційних методів навчання», 17.11.2016 р.; Костенко Г.П. Українська академія друкарства, м. Львів, довідка про стажування № 69. Тема: «Фінансовий контролінг», «Управлінський облік», «Бухгалтерський облік», «Фінансовий менеджмент», 28.09.2018 р.). Згідно внутрішньої системи забезпечення якості освітньої діяльності в БДПУ (<https://cutt.ly/5yLRPKQ>) п. 1.5. визначає, що науково-педагогічні працівники університету мають можливості і стимули для професійного розвитку. У БДПУ заохочується наукова діяльність із метою посилення зв'язку між освітою та науковими дослідженнями; заохочується застосування інноваційних методів викладання та нових технологій. НПП кафедри ЕПФ беруть участь у роботі науково-практичних конференціях, відомості про які відображені у звітах викладачів та затверджені на засіданні кафедри економіки, підприємства та фінансів (протоколи засідання кафедри ЕПФ № 14 від 24.06. 2019р., № 11 від 31.01 2020р.) та представлено на сайті кафедри (<https://cutt.ly/DyZsLBa>).

## **6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.**

Керівництво ЗВО стимулює розвиток викладацької майстерності науково-педагогічних працівників, що регламентований положенням про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників БДПУ (<https://cutt.ly/2yLRDmb>). Згідно з внутрішньою системою забезпечення якості освітньої діяльності в БДПУ (<https://cutt.ly/9yLRD5K>) зазначено, що науково-педагогічні працівники університету мають можливості і стимули для професійного розвитку, а саме матеріальні та нематеріальні стимулювання. За багаторічну працю та високі досягнення встановлюються нагороди та почесні звання НПП, що викладають на ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»: Захарченко П.В. – Грамота Міністерства освіти і науки України (2017); Медаль «За вагомий внесок у розвиток міста» (2018); Сидорченко Т.Ф. – Грамота Міністерства освіти і науки України (2018); Несторенко Т.П. – Грамота Департаменту освіти і науки Запорізької облдержадміністрації (2018); Подяка Міністерства освіти і науки України (2019); Швачко В.А. – Грамота Департаменту освіти і науки Запорізької облдержадміністрації (2019); Шерстньова І.В. – Подяка Міністерства освіти і науки України (2018); Нагай І.Д. - Подяка Міністерства освіти і науки України (2018). В БДПУ створена система заохочення викладачів за досягнення у фаховій сфері. Ці питання відображені в Стратегії розвитку Бердянського державного педагогічного університету на 2018-2021 роки (<https://cutt.ly/guLRGIIm>), у додатках Колективного договору БДПУ (<https://cutt.ly/ryLRHx9>) визначено перелік доплат та надбавок, а також порядок надання винагород та визначено порядок преміювання за виконання особливо важливої для університету роботи, за високі досягнення в праці, за провадження нових оригінальних проєктів, за захист докторських та кандидатських дисертацій. Премія надається згідно з наказом ректора (Нагай І.Д.; Авдеева О.С., Захарченко П.С., Дуденок В.І., Глазова Я.С.). При спілкуванні у фокус-групах із академічним персоналом підтверджено, що БДПУ стимулює розвиток викладацької майстерності, є як матеріально, так і нематеріально.

### **Загальний аналіз щодо Критерію 6:**

#### **Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.**

Процедура добору викладачів є прозорою та публічною. Сприяння з боку керівництва університету підвищенню майстерності викладачів. Деякі викладачі кафедри економіки, підприємництва та фінансів беруть активну участь у конференціях, семінарах, круглих столах (таблиця 2 звіту самооаналізу).

#### **Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.**

Невелика кількість залучених роботодавців та практиків до освітнього процесу. Невідповідність академічної та професійної кваліфікації викладачів, задіяних до реалізації ОП дисциплінам, які вони викладають. Відсутня можливість визначити задоволеність здобувачів в рамках ОП. Рекомендації: посилити наукову роботу НПП в напрямку даної ОП для забезпечення повної відповідності змісту ОК, що викладаються на ОП; активізувати продовження стажування більшої чисельності викладачів, що задіяні на ОП. Залучати до аудиторних занять професіоналів-практиків, професійна компетентність яких відповідає цілям та програмним результатам ОП.

#### **Рівень відповідності Критерію 6.**

Рівень Е

#### **Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.**

Академічна та професійна кваліфікація викладачів Задворної О.В., Глазової Я.В., Кучер С.В., Несторенко Т.П., Швачко В.А., Сидорченко Т.Ф. не відповідає дисциплінам, які викладаються на даній ОП. Відсутність залучення представників роботодавців до проведення аудиторних занять. Одноосібне керівництво кваліфікаційними роботами здобувачів першого рівня вищої освіти денної форми навчання здійснює ст. викл. Задворна О.В. (витяг з протоколу від 16.09.2019 р. засідання кафедри економіки, підприємництва та фінансів №3). Зазначене не відповідає Критерію 6, однак виявлені недоліки можна усунути протягом року.

### **Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:**

**1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.**



Фінансові ресурси ОП формуються за рахунок коштів державного бюджету на умовах державного замовлення на оплату послуг з підготовки фахівців, наукових і науково-педагогічних кадрів та за рахунок інших джерел, не заборонених законодавством, з дотриманням принципів цільового та ефективного використання коштів, публічності та прозорості у прийнятті рішень. Матеріально-технічна база для забезпечення освітнього процесу за ОП формується на основі загально-університетської бази. Також є спеціалізована аудиторія «Підприємницька діяльність» з переносним мультимедійним обладнанням, кабінет бюджетного та інноваційного менеджменту, де проходить бізнес інкубатор та планується встановлення програмного забезпечення 1С. Якісно організоване інформаційне забезпечення освітнього процесу. У всіх приміщеннях університету є високошвидкісний Wi-Fi, з вільним доступом до Інтернету про що відмітили здобувачі на зустрічі з експертної групою. Інформаційний ресурс бібліотеки розміщується на окремому сайті. Функціонує наукова бібліотека університету, електронна бібліотека (<https://library.bdpu.org/>), інституційний депозитарій (<https://dspace.bdpu.org/>), читальна зала з доступом до мережі Інтернет. Під час огляду електронних ресурсів бібліотеки, експертами встановлено факт відсутності вкладки кафедри, розділу навчально-методичного забезпечення кафедр університету та наукової роботи викладачів. Достатньою є база спортивного комплексу, актові зали та гуртожиток університету.

## **2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.**

БДПУ забезпечує здобувачів вищої освіти та НПП безоплатним доступом до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, а саме бібліотекою, навчальною та спортивною базами ЗВО. Під час бесід з навчально-педагогічним персоналом та здобувачами ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» було встановлено, що доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання і викладання в межах ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», є вільним і безкоштовним. Доступ до бібліотеки є також вільним і безкоштовним. На сайті бібліотеки ЗВО є можливість для пошуку необхідних матеріалів в електронному каталозі (<https://cutt.ly/6yLWrPB>).

## **3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.**

БДПУ забезпечує виконання планових ремонтних робіт, оновлення навчально-методичного та бібліотечного фондів, а також закупівлю необхідного обладнання. Зустріч із представниками студентського самоврядування та здобувачами вищої освіти на ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» засвідчила у цілому про задоволеність студентів освітнім середовищем. Так у БДПУ проводить опитування здобувачів щодо ставлення до навчання (<https://cutt.ly/tyLQluu>) та результати даного дослідження не наведено на сайті. Для задоволення культурних, наукових, соціальних потреб організовані спортивні секції, та постійно проводяться культурно-масові заходи, майстер-класи, конференції (<https://cutt.ly/cyLQUSb>), семінари, тренінги, з залученням як фахівців університету, так і успішних випускників (<https://cutt.ly/oyLQU7d>). Навчальні приміщення відповідають нормам безпеки та охорони праці. Будівлі БДПУ обладнані пандусами та туалетами для осіб з обмеженими можливостями. Під час бесід з навчально-педагогічним персоналом та здобувачами ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» переконалися, що в університеті сформований сприятливий морально-психологічний клімат, який не сприяє появі та поширенню складних конфліктних ситуацій. В університеті працює Навчальна психолого-консультативна лабораторія на підставі Положення про навчальну психолого-консультативну лабораторію БДПУ (<https://cutt.ly/kyLQjVZ>). Було засвідчено, що умови навчання у цілому забезпечують можливості для задоволення потреб та інтересів студентів. У цілому освітнє середовище в університеті є безпечним та дозволяє задовольнити інтереси та прагнення здобувачів. Переконалися що на засіданнях кафедри економіки, підприємництва та фінансів регулярно обговорюються та приймаються до виконання накази ректора, які стосуються норм безпеки (протокол №2 від 29.08.2019р., №7 від 22.11.2019р., протокол №9 від 11.12.2019р.).

## **4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.**

В БДПУ створені умови для забезпечення освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Освітня підтримка здобувачів вищої освіти за ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» здійснюється викладачами кафедри економіки, підприємництва та фінансів що входить до складу гуманітарно-економічного факультету. Для всіх НПП є затверджений графік консультацій (<https://cutt.ly/fyLQScX>). В університеті здійснюється підтримка здобувачів вищої освіти за різними напрямками. Комунікаційна вертикаль «куратор групи – завідувач кафедри – декан факультету – ректор». Взаємостосунки здобувачів із адміністрацією, щодо організаційних та адміністративних питань переважно реалізуються через кураторів академічних груп, працівників кафедр і деканату. Інформаційна підтримка здобувачів за ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» полягає у наданні необхідної інформації через сайт університету, мережу Інтернет та соціальні мережі, діяльність бібліотеки. Соціальна підтримка здобувачів вищої освіти БДПУ реалізується шляхом надання соціальних стипендій. За даною ОП такі стипендії не надавались. Органи студентського самоврядування проводять роботу у

різних напрямках: науковому, освітньому, спортивному, культурно-масовому, благодійному та інформаційному (<https://cutt.ly/oyLQU7d>).

**5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.**

У навчальних корпусах БДПУ є пандуси та туалет для малорухомих здобувачів вищої освіти. В університеті створені умови для надання їм психологічної допомоги (<https://cutt.ly/SyLQXyP>). Наразі на ОП не навчаються здобувачі з особливими освітніми потребами.

**6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.**

В БДПУ існує чітка політика та процедури врегулювання конфліктних ситуацій, які реалізуються послідовно та є доступними для розуміння НПП та здобувачів вищої освіти. Університет проводить активну роботу для запобігання конфліктних ситуацій та профілактики таких негативних явищ, як дискримінація, булінг, сексуальні домагання відповідно до Положення (<https://cutt.ly/NyLWXR6>). Також створена антикорупційна програма (<https://cutt.ly/vyLW2Is>) та працює анонімна "гаряча лінія" (06153) 3-49-62 – уповноваженого з антикорупційної діяльності Бердянського державного педагогічного університету. При спілкуванні з фокус-групою здобувачів за ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» та представниками студентського самоврядування встановлено, що здобувачі володіють інформацією та продемонстрували розуміння існуючих процедур щодо конфліктних ситуацій та підтвердили відсутність таких.

**Загальний аналіз щодо Критерію 7:**

**Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.**

Безоплатний доступ до наявної інфраструктури та інформаційних ресурсів університету. В БДПУ створено безпечне освітнє середовище для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти. Наявність навчальної психолого-консультативної лабораторії. Підтримка здобувачів вищої освіти від деканату, органів студентського самоврядування.

**Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.**

Освітня діяльність за ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» недостатньо забезпечена спеціалізованими аудиторіями та програмним забезпеченням. Відсутність моніторингу якості освіти в розрізі освітньої програми «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

**Рівень відповідності Критерію 7.**

Рівень В

**Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.**

В цілому відповідає Критерію 7. Відповідність критерію ґрунтується на забезпеченні матеріально-технічних ресурсів для реалізації освітньої програми, безоплатному доступі до інфраструктури та інформаційних ресурсів; цілком безпечному освітньому середовищі для здобувачів вищої освіти; підтримці здобувачів від адміністрації, викладачів, органів студентського самоврядування. Недоліки не є суттєвими, вони можуть бути враховані та виправлені в найближчий час.

**Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:**

**1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.**

Процедури розроблення, затвердження, моніторингу, перегляду та закриття ОП регулюються Положенням про організацію освітнього процесу в Бердянському державному педагогічному університеті ([http://bdpu.org/wp-content/uploads/2020/02/OOP\\_BSPU\\_2020.pdf](http://bdpu.org/wp-content/uploads/2020/02/OOP_BSPU_2020.pdf)), Положенням про освітні програми Бердянського державного педагогічного університету ([http://bdpu.org/wp-content/uploads/2020/02/OPP\\_BSPU\\_2019.pdf](http://bdpu.org/wp-content/uploads/2020/02/OPP_BSPU_2019.pdf)), Положенням про внутрішню систему забезпечення якості освітньої діяльності БДПУ (<http://bdpu.org/position-of-educationa/terms/>). У перелічених Положеннях не визначено періодичність перегляду ОП, при цьому у Положенні про ОП, зокрема у 5.6 «Перегляд освітніх програм», зазначено: «Перегляд освітніх програм з метою їх удосконалення здійснюється у формах оновлення або модернізації. Освітня програма може щорічно оновлюватися в частині всіх компонентів, крім місії (цілей) і програмних результатів навчання. Там же зазначено: «Оновлення відображаються у відповідних структурних елементах ОП (навчальному плані, матрицях, робочих програмах навчальних дисциплін, програмах практик і т.п.). Навчальні плани підлягають моніторингу та періодичному перегляду (не рідше одного разу за повний курс навчання за освітньою програмою)».

**2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.**

Керівництво університету тісно співпрацює з органами студентського самоврядування, що регулюється Положенням про студентське самоврядування БДПУ (<http://bdpu.org/student-government/position-sr/>). Під час зустрічі із здобувачами та представниками студентської ради БДПУ було встановлено, що вони залучаються до перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості. Представники студентського самоврядування є членами Вченої ради університету, відповідно вони долучені до обговорення освітньої програми під час затвердження та процедур забезпечення якості освіти. ЗВО здійснює щорічне анонімне опитування студентів щодо якості діяльності викладача (Викладач очима студентів) (<https://goo.su/1eAf>), доцільності включення дисциплін в ОП (дисципліна очима студентів) (<https://goo.su/1eAC>), з мотивування навчання, якості управління, із задоволення умовами навчання. Анкети для проведення опитування розміщені на сайті університету (<http://bdpu.org/questionnaire-gef/>). Здобувачі освіти випускного курсу та випускники минулих років проходять анкетування з приводу виявлення недоліків у змісті, формах та організації освітнього процесу з точки зору випускників. Анкету для опитування можна знайти за посиланням <http://bdpu.org/questionnaire-gef/>. Анкетування проводиться 2 рази на рік. Ці опитування є важливим джерелом інформації про виявлення недоліків, як організації освітнього процесу, так і опитування здобувачів щодо змісту ОП. Опитування проводиться в цілому по ЗВО. Результати опитування обговорюється на засіданні кафедри економіки, підприємництва та фінансів.

**3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.**

Залучення роботодавців до процесу забезпечення якості ОП відбувається епізодично. Це підтверджується протоколами кафедр. Наприклад, у протоколі № 1 від 22 серпня 2019 року засідання кафедри економіки, підприємництва та фінансів є відомості про перегляд ОП разом з роботодавцями та врахування їхніх пропозицій щодо змісту ОП. Також цю інформацію підтвердили роботодавці під час зустрічі з експертною групою. Крім того, представники роботодавців залучаються до рецензування ОП, проводять виїзні заняття на підприємствах, забезпечують проходження практики.

**4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.**

На ОП започатковано збирання інформації щодо кар'єрного шляху і траєкторій працевлаштування випускників шляхом опитування, яке розташовано на сайті БДПУ (<http://bdpu.org/questionnaire-gef/>). На кафедрі економіки, підприємництва та фінансів визначено відповідальних за такого роду комунікації. На факультеті та на кафедрі проводяться зустрічі з випускниками.

**5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.**

Система забезпечення якості освіти вчасно реагує на виявлені недоліки в освітній діяльності, а саме робочою групою моніторингу та оновлення ОП проводиться аналіз її актуальності, обговорює зміст освітніх компонент проекту ОП, яка регулюється Положенням про внутрішню систему забезпечення якості освітньої діяльності (<http://bdpu.org/position-of-educationa/terms/>) та Положенням про освітні програми ([http://bdpu.org/wp-content/uploads/2020/02/OPP\\_BSPU\\_2019.pdf](http://bdpu.org/wp-content/uploads/2020/02/OPP_BSPU_2019.pdf)).

**6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.**

Оскільки акредитація є первинною, результатів зовнішнього забезпечення якості вищої освіти, які беруться до уваги під час удосконалення освітньої програми, немає

**7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.**

Наявність сформованої культури якості на даній ОП, так і в цілому в університеті, яка регулюється Положенням про внутрішню систему забезпечення якості освіти у БДПУ (<http://bdpu.org/public-information/quality-education/>). Студенти, навчально-педагогічні та адміністративні працівники залучені до постійного вдосконалення освітньої програми. В Університеті дійсно відчутна атмосфера доброзичливості та студентоцентрованості.

**Загальний аналіз щодо Критерію 8:**

**Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.**

Політика в галузі якості вищої освіти відображена в Стратегії розвитку БДПУ на період 2018-2021 рр. (затверджено рішенням вченої ради університету від 21.12.2017р., протокол №5), де зазначено, що діяльність БДПУ спрямована на надання освітніх послуг, що відповідають національним та міжнародним стандартам, з урахуванням вимог усіх зацікавлених сторін ([http://bdpu.org/wp-content/uploads/2017/05/БДПУ\\_Стратегія-розвитку\\_сайт.pdf](http://bdpu.org/wp-content/uploads/2017/05/БДПУ_Стратегія-розвитку_сайт.pdf)). В процесах внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості освіти беруть участь усі учасники освітнього процесу, роботодавці та академічна спільнота. Чинною документацією ЗВО регламентує забезпечення якості освітніх програм. Після зустрічей із НПП було встановлено, що викладачі мотивовані, креативні, професійно розвиваються шляхом підвищення своєї кваліфікації. Експертною групою було рекомендовано підвищити активність НПП на міжнародному рівні, збільшити кількість міжнародних стажувань. Експертна група відмічає, що в БДПУ функціонує внутрішня система забезпечення якості ОП. Однією із сильних сторін ОП є епізодичне залучення роботодавців до перегляду та покращення змісту ОП, забезпечення своєчасного реагування на виявлені недоліки. В університеті сформована культура якості, яка сприяє розвитку особистості здобувача вищої освіти та набуттю ним умінь та компетенцій, що вимагає від нього ринок праці.

**Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.**

Не зважаючи на існування у ЗВО нормативних актів, які визначають процедури розроблення, затвердження, моніторингу і періодичного перегляду ОП, але не визначено періодичність перегляду ОП. Відповідно ОП переглядається за ініціативою гаранта та викладачів у робочому порядку. Опитування студентів для виявлення недоліків в організації освітнього процесу проводиться в цілому по ЗВО, а не кафедрою економіки, підприємництва та фінансів у рамках ОП.

**Рівень відповідності Критерію 8.**

Рівень В

**Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.**

Зважаючи на наведені сильні сторони, а також з врахуванням наявних слабких сторін, експертна група дійшла висновку, що ОП має достатній рівень узгодженості із якісними характеристиками за всіма підкритеріями. Виходячи із аналізу документів, зустрічей із стейкхолдерами, можна зробити висновок щодо достатньої відповідності ОП Критерію 8 з незначними недоліками.

**Критерій 9. Прозорість та публічність:**

**1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.**

Прозорість та публічність інформації щодо ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» в БДПУ забезпечується за допомогою офіційного веб-сайту ЗВО (<http://bdpu.org>), на якому представлена інформація про університет, про перелік спеціальностей та ОП, правила вступу на освітній рівень бакалавр на базі повної середньої освіти і на базі ОКР «молодший спеціаліст» (<http://bdpu.org/entry-rules/>); основні нормативно-правові документи, що діють в ЗВО та забезпечують чіткість і зрозумілість правил щодо прав та обов'язків усіх учасників освітнього процесу (<http://bdpu.org/public-information/>). На фокус-групах було підтверджено, що здобувачі освітніх послуг та роботодавці обізнані про наявність та можливість доступу до основних нормативно-правових документів, що регламентують їх права та обов'язки.

**2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.**

З метою отримання пропозицій та зауважень стейкхолдерів до ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», зі слів гаранта Токаренко О.І., на попередній версії офіційного веб-сайту було розміщено проект Тимчасового стандарту вищої освіти БДПУ з підготовки фахівців за спеціальністю 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність першого (бакалаврського) рівня освіти та проект ОП. Також наразі до обговорення змін в ОП залучаються стейкхолдери, як із числа здобувачів, так і представників роботодавців, що оформлюється відповідними протоколами розширеного засідання кафедри економіки, підприємництва та фінансів. Слід зазначити, що наразі БДПУ перейшов на нову версію офіційного веб-сайту (<http://bdpu.org>).

**3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.**

Вся необхідна інформація про ОП, її цілі, ПРН, освітні компоненти, професорсько-викладацький склад кафедри економіки, підприємництва та фінансів розміщена у відповідних розділах сторінки кафедри: склад кафедри (<http://bdpu.org/faculties/gef/structure-gef/kaf-fin/composition-kaf-fin/>); перелік дисциплін, які викладаються (<http://bdpu.org/faculties/gef/structure-gef/kaf-fin/elearning-kaf-fin/>); освітні програми (<http://bdpu.org/faculties/gef/structure-gef/kaf-fin/osvitni-prohramy/076-pidpriemnytstvo-torhivlia-ta-birzhova-diialnist/>).

**Загальний аналіз щодо Критерію 9:**

**Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.**

Необхідна інформація для всіх учасників освітнього процесу розміщена на офіційному сайті БДПУ. Прозорість та публічність інформації щодо ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» в ЗВО забезпечується відповідальною особою, доцентом кафедри комп'ютерних технологій в управлінні та навчанні, що здійснює супровід сайту університету Кравченко Н.В. Основні нормативно-правові акти, що діють в ЗВО та забезпечують чіткість та зрозумілість правил щодо прав та обов'язків усіх учасників освітнього процесу представлені на офіційній сторінці ЗВО. Здобувачі освітніх послуг та роботодавці обізнані про наявність та можливість доступу до основних нормативно-правових документів, що регламентують їх права та обов'язки.

**Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.**

На офіційному веб-сайті БДПУ відсутні навчальні плани підготовки здобувачів за ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». На головній сторінці сайту у розділі «Університет» у вкладенні «інформація, що підлягає оприлюдненню - нормативна база» на момент проведення акредитаційної експертизи розділ про МТЗ не містить файлів (<http://bdpu.org/public-information/>). Також в розділі «склад кафедри» кожна індивідуальна сторінка викладача містить посилання на наукові ідентифікатори (ORCID, ResearcherID, Google Scholar тощо), більшість з яких є не активними, або не заповненими. Рекомендовано активізувати роботу щодо заповнення наукових ідентифікаторів НПП, розміщення необхідної актуальної інформації, що стосується навчального процесу, особливо у період проведення навчання у дистанційній формі.

## **Рівень відповідності Критерію 9.**

Рівень В

### **Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.**

Прозорість та публічність інформації щодо ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» забезпечується шляхом розміщення її на офіційному сайті ЗВО. Здобувачі вищої освіти та представники роботодавців в цілому обізнані про наявність та можливість доступу до основних нормативно-правових документів, що регламентують їх права та обов'язки. При цьому, слід зазначити, що навчальні плани, за якими здійснюється підготовка здобувачів, на офіційному веб-сайті ЗВО не розміщені. Загалом ОП відповідає вимогам Критерію 9, виявлені недоліки не є суттєвими.

### **Критерій 10. Навчання через дослідження:**

**1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.**

*не застосовується*

**2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.**

*не застосовується*

**3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).**

*не застосовується*

**4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.**

*не застосовується*

**5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.**

*не застосовується*

**6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.**

*не застосовується*

### **Загальний аналіз щодо Критерію 10:**

## Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

*не застосовується*

## Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

*не застосовується*

## Рівень відповідності Критерію 10.

*не застосовується*

## Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

*не застосовується*

## IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Під час роботи з документами та інформацією, розміщеною на офіційному веб-сайті ЗВО, а також при проведенні інтерв'ю зі здобувачами вищої освіти, представниками студентського самоврядування, гарантом та розробниками ОП, науково-педагогічним та адміністративним персоналом, персоналом допоміжних (сервісних) структурних підрозділів, представниками роботодавців, ректором та керівним менеджментом ЗВО одним із важливих пріоритетів було визначено перспективи розвитку гуманітарно-економічного факультету та, зокрема, ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» в БДПУ. В цьому аспекті в університеті періодично і активно проводяться різні заходи профорієнтаційно-інформаційного характеру для залучення абітурієнтів до навчання, проте позиціонування ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», зокрема у веб-середовищі, здійснюється на недостатньому рівні, про що свідчить наявний контингент студентів. Також слід зазначити, що в описі основного фокусу ОП (<http://bdpu.org/wp-content/uploads/2020/03/OPP-2019-Bakalavr-076-Pidpriemnytstvo-torhivlia-ta-birzhova-diial-nist-.pdf>), акцент зроблено на наукових теоріях, положеннях, концепціях, принципах підприємництва, торгівлі та біржової діяльності і методології їхнього використання для організації та ефективного функціонування підприємницьких, торговельних та біржових структур, при цьому складова «біржова діяльність» забезпечується викладанням єдиної освітньої компоненти ПП26 «Основи біржової діяльності» у 8 семестрі. Експерти рекомендують переглянути назву ОП або зазначити в ній спеціалізацію, ґрунтуючись на тому, що в ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» у редакції 2016р. (затверджено рішенням вченої ради від 26.05.2016р., протокол №14), було відображено спеціалізацію «Підприємництво в сфері торгівлі та послуг» (<http://bdpu.org/wp-content/uploads/2020/03/OPP-Bakalavr-076-2016.pdf>). В цілому, загальна організаційна, матеріально-технічна, навчально-методична та соціальна інфраструктура відповідають вимогам забезпечення якості вищої освіти для реалізації та розвитку ОП. На момент подання звіту про результати акредитаційної експертизи ОП з технічних причин був відсутній доступ до офіційного веб-сайту ЗВО.

## V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

<b>Критерій 1.</b> Проектування та цілі освітньої програми	B
<b>Критерій 2 .</b> Структура та зміст освітньої програми	E

<b>Критерій 3</b> . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
<b>Критерій 4</b> . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
<b>Критерій 5</b> . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
<b>Критерій 6</b> . Людські ресурси	E
<b>Критерій 7</b> . Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
<b>Критерій 8</b> . Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
<b>Критерій 9</b> . Прозорість та публічність	B
<b>Критерій 10</b> . Навчання через дослідження	не застосовується

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>Відомості про викладачів кафедри економіки, підприємництва та фінансів_ОП_076.pdf</i>	VYj+UvRrZJnNcvobCilFOzlQyJ2cuJnI9nyQ1AUtO1w =
Додаток	<i>Навчал_ний_план_2019__076_3_роки_10_міс.pdf</i>	4iDGzJx7GEJHOPS+pBJf6krBxjRn8pZGoCe093l4El k=
Додаток	<i>Програма роботи експертної групи_758-E_20.05-22.05.2020р.pdf</i>	tfXvE9ojS8SEEpLNlesM/pF+FGSmi/hNwbua0DQVz 98=
Додаток	<i>Процедура вибору студентам и навчальних дисциплін.pdf</i>	u7UNYNkonWUJWIEGOW6R8klwhI3RwwezeOQTE a/bRq0=
Додаток	<i>Витяг з пр. № 3 від 16.09.2019 Кваліфікаційні роботи.pdf</i>	/Hx+x7d05jpoB38wRt7ZCxuR4z5emCLaHBo/HUcs Enk=
Додаток	<i>Витяги з протоколів засідань кафедри.pdf</i>	t3IsURwNIXe71OGFv1ak827iLtbbl99YuUy9XSFl9y8 =
Додаток	<i>Навчал_ний_план_2019__076_1_рік_10_міс.pdf</i>	xghUIEfwHur1E/MzVL6ocQpWiHfvoHKdRcZsnYo qDQ=

\*\*\*

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

**Сагайдак Михайло Петрович**



Члени експертної групи

**Кузьменко Оксана Василівна**

**Троян Владислава Ігорівна**